

חנוכיית תרמילי הכדורים

(מסדרת החנוכיות שלי)

צבי מלאכי

ב

שנת 1956, זמן מה לפני "מערכת סיני", התגייסתי לנח"ל – שהיה אז "נוער חלוצי לוחם" – ויצאתי לטירונות בת שלושה חדשים בבסיס הנח"ל 906, הוא בית דרס, המרוחק מספר קילומטרים ממושב באר טוביה שליד צומת קסטינה. בערבים היינו רצים את המרחק של שמונה קילומטרים מהמחנה עד קסטינה – ריצת "לילה טוב" בחגור מסע כולל נשק ופאוז'ים מלאים, ותרמיל גדול וכבד על הגב. במורד הכביש השתרע מישור נרחב מלא עשבי בר וקוצים. מרחב זה היה בתקופת המנדט הבריטי שדה תעופה בעל מסלולי המראה על פני השטח, ומערכת צינורות בגובה אדם מתחת לאדמה. בתקופת חדירות המחבלים הפדאונים מעזה לישראל – כן, כבר אז פשטו המחבלים בארץ לרצוח יהודים חפים מפשע – היינו צריכים לסרוק את המנהרות מידי פעם מחשש שהן מהוות מסתור לרוצחים. ואולם השדה שימש גם למטרות אחרות כפי שנראה להלן.

מחנה בית דרס שימש מחנה טירוני הנח"ל שהיו גם חלוצים, כי אחרי הטירונות עברו לתקופות שונות לסייע לקיבוצים. כן היה במקום קורס מפקדי כיתות של הנח"ל, שעברו גם קורס צניחה (נח"ל מוצנח). ואכן הם זכו להיות צנחנים קרביים בצניחתם במלחמת סיני על צוקי הטרשים במעבר המיתלה בלב סיני, בקרב עקוב מדם ורב אומץ.

בתוך המשטר האינטנסיבי מאוד של האימונים, שכלל טיפוס במסלולים קשים וקפיצות ממגדל בגובה של עשרה מטרים, לא שכחנו את ימי חג החנוכה הקרבים ותמהתי מניין אמצא חנוכייה ונרות להדלקה. והנה התחולל לי נס חנוכה – בערב חנוכה נשלחתי לעבוד במטבח. שם קיבלתי תפקיד לנסוע להביא כיכרות לחם ממחנה אספקה שבצריפין. בדרך, בעוברנו במושב יבנה, עצרנו לקנות קופסת נרות חנוכה צבעוניים.

נרות כבר יש, וחנוכייה ניצור. מצאתי חתיכת עץ מתאימה, חיררתי בה שמונה חורים וחור לשמש, והשחלתי בהם תרמילי כדורים ריקים של רובה צ'כי מגושם – זה

הרובה הפרימיטיבי שהיה אז בשימוש צה"ל. עתה הייתה לי חנוכייה לתפארת.

בשובי עם משאית הלחם לבית דרס הוברר לי כי המחלקה יצאה ל"שדה התעופה" ל"אימון הרץ". וזה מעשה האימון: כל חייל מקבל פתק ובו "מסר" סודי שעליו להסתיר – למשל במחסנית הרובה, בקש שבכובע הפלדה שלו וכד' – ולהעביר למטרה מסוימת בלי להיתפס. עליו להסוות את עצמו ולהסתתר בדרכו שלא ייתפס. מי שנתפס יעמוד בעינויים קשים, ולמרות זאת אסור לו לגלות את המסר. אם לא יעמוד בלחצים ייענש כפליים, כאילו בגד בשליחותו...

חיילינו הובאו לקצה המרוחק של שדה התעופה, והיה עליהם לעבור את המרחב ולהגיע לתוך מבנה נטוש בתוך מטע בננות סמוך למחנה. המפקדים היו אמורים – במשחק הוגן – להתפזר בשטח, אבל הם הקיפו את המבנה הנטוש כך ששום חייל לא יכול היה להיכנס מבלי שנתפס, ומשנתפס הועמד ערום מתחת לממטרה, הוכה בחוטי חשמל, ולאחד מהחיילים שהיה שנא עליהם – שברו את היד. החיילים הטיירוניים, שחלקם היו דתיים וחלקם בני קיבוצים קשוחים, אנשי השומר הצעיר וכד', נודעזעו למראה האכזריות של מפקדיהם ורבים מהם פרצו בבכי...

הערב ירד, ואני הזמנתי את כל המחלקה לבית הכנסת להדלקת נר ראשון של חנוכה. איש מחיילי המחלקה לא נעדר. הנר הבווד בחנוכיית תרמילי הכדורים הבהב קלות כששירת מעוז צור בקעה ונשמעה ברחבי המחנה. היו שם אנשים שראו בפעם הראשונה בחייהם טקס הדלקת נר חנוכה, והיו שם חיילים שהייתה זו הפעם האחרונה בחייהם – זמן קצר אחרי כן פרצה המלחמה...

בעקבות המאורע בוטל אימון הרץ בצה"ל.

הערת העורך: אני התגייסתי לצה"ל שנה אחר כך (1957), ואימון הרץ היה קיים גם בטירונות שלי.